

FO-03-030**Glesbygdstöd snedvrider företagarklimatet****Fallet**

I Norrlands glesbygd ges ett statligt stöd för företagare (se Fakta). Stödet regleras i ett tillägg till socialavgiftslagen¹. Stödet innebär att företagare i sådana stödområden² får göra ett särskilt avdrag på det underlag som används vid beräkning av arbetsgivaravgifter.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna³ har alla företagare i landet rätt att göra ett avdrag med 5 procent på avgiftsunderlaget (lönesumman), dock högst med 3 550 kronor per månad⁴. Glesbygdstödet innebär att arbetsgivaren får göra ett avdrag på ytterligare 10 procent på avgiftsunderlaget, det vill säga totalt 15 procent eller högst 10 650 kronor per månad⁵. Liknande avdrag gäller även för egenavgifter⁶.

Från detta glesbygdstöd är dock vissa branscher undantagna⁷. Företag som bedriver transportverksamhet är till exempel inte berättigade till glesbygdstöd, eftersom de istället erhåller särskilt transportbidrag för godstransporter⁸. Skattemyndigheten tolkar lagen som att också taxi- och bussverksamhet⁹ räknas till transportverksamhet, men persontransporter berättigar inte till transportbidrag. Det gör bara godstransporter.

Jerry Häggblom driver Nordantjälls Buss och Taxi¹⁰ i Sollefteå kommun och har åtta anställda. Hans företag är inte berättigat till glesbygdstöd (eller transportbidrag). Han menar att detta medför flera negativa konsekvenser för hans företag, eftersom skillnaderna mellan att få och inte få stöd är klart kännbara (se Fakta).

En konsekvens är att Nordantjälls Buss och Taxi har svårare att rekrytera kompetent personal, då i princip alla andra privata arbetsgivare i stödregionen har möjlighet att erbjuda högre löner. Skillnaden för arbetstagaren är så pass stor att konkurrensen om den kompetenta arbetskraft som finns att tillgå i regionen inte sker på lika villkor mellan företagen. En annan konsekvens är att personalkostnaderna för taxi- och bussföretag blir relativt sett högre än för andra företag i regionen.

Jerry Häggblom har begärt att få göra glesbygdsvdrag för sina arbetsgivaravgifter. Denna begäran har avslagits av skattemyndigheten med motiveringen att hans personal utför transportverksamhet. På förfrågan uppgav dock myndigheten att han var berättigad till avdrag

¹ Lagen (2001:1170) om utvidgning av de särskilda avdragen enligt socialavgiftslagen (2000:980)

² Stödområdena förtecknas i särskild bilaga i lagen (2001:1170) om utvidgning av de särskilda avdragen enligt socialavgiftslagen (2000:980)

³ För år 2000 uppgår den sammanlagda arbetsgivaravgiften till 29,83 procent av underlaget och därtill kommer den allmänna löneavgiften på 3,09 procent av underlaget, totalt 32,92 procent.

⁴ 2 kap 28 § socialavgiftslagen (2000:980)

⁵ 2 och 5 §§ lagen (2001:1170) om utvidgning av de särskilda avdragen enligt socialavgiftslagen (2000:980)

⁶ 2 § 2 stycket lagen (2001:1170) om utvidgning av de särskilda avdragen enligt socialavgiftslagen (2000:980)

⁷ 4 § lagen (2001:1170) om utvidgning av de särskilda avdragen enligt socialavgiftslagen (2000:980)

⁸ 4 § förordningen (2000:281) om regionalt transportbidrag

⁹ Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 92)

¹⁰ Enskild firma 560311-7879

om han anställde sina chaufförer som garagepersonal och under förutsättning att de inte tjänstgjorde som chaufförer mer än halva arbetstiden.

Företagarombudsmannen har tillskrivit Näringsdepartementet i ärendet. Departementet har svarat i en promemoria, som behandlar möjligheten till stöd för näringsverksamhet inom vissa delar av transportsektorn¹¹. Promemorian ger stöd åt Företagarombudsmannens resonemang, att även buss- och taxiföretag kan ha rätt till glesbygdsstöd. Departementet har även tillställt promemorian till Jerry Häggblom såsom underlag vid en omprövning av skattemyndighetens beslut.

Promemorian hänvisar till två beslut från EU-kommissionen 2000 och 2002¹², om tillämpningen av två artiklar i EG-fördraget: ”Kommissionen har i en förordning, (EG nr 69/2001) om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget om stöd av mindre betydelse angivit att det enligt kommissionens erfarenhet är möjligt att slå fast att stöd som under en treårsperiod inte överstiger 100 000 euro inte påverkar handeln mellan medlemsstaterna och/eller inte snedvrider eller hota att snedvrیدا konkurrensen. Sådana stöd omfattas därför inte av artikel 87 i fördraget [som förbjuder stöd som inverkar på konkurrensen vid handeln mellan medlemsstaterna].”¹³

Företagarombudsmannens bedömning

- Företagarombudsmannen är i grunden negativ till alla former av stöd och bidrag till näringsidkare. Men om stöd delas ut bör det ske neutralt, oavsett bransch. Inskränkningar i glesbygdsstödet gör att vissa företag drabbas av konkurrensnackdelar. Syftet med ett generellt glesbygdsstöd torde förfelas om detta endast gäller vissa företag. Eftersom en bransch konsekvent missgynnas leder detta till en konkurrensnedvridning mellan olika regioner.
- Lagen borde tydliggöra att endast de företag som erhåller annat stöd ej ska erhålla glesbygdsstöd. På grundval av Näringsdepartementets yttrande borde skattemyndigheten nu ompröva sitt tidigare beslut och bevilja glesbygdsstöd till buss- och taxiverksamhet.
- Om en arbetsgivare som driver taxi- och bussverksamhet anställer personal som något annat än chaufförer, är företaget berättigat till stöd. Stödets konstruktion kan härigenom uppmuntra till fusk. Det är ett vanligt problem med stöd och bidrag. Risken för fusk och konkurrensnackdelar skulle minska om lika villkor gällde för alla företag i regionen.
- Syftet med glesbygdsstödet är att underlätta företagande och därigenom öka antalet arbetstillfällen i glesbygdsområden. Detta har staten valt att göra genom att minska företagets kostnader för arbetsgivaravgifter. Om en sänkning av arbetsgivaravgifterna ökar företagandet och sysselsättningen i Norrland borde rimligtvis samma gälla även för andra delar av landet.

I Företagarombudsmannens bedömning av ärendet deltog Tommy Adamsson, Patrik Engellau, Camille Forslund, Lars I Jansson, Nils-Eric Sandberg, Edward Waller och Monica Werenfels-Röttorp.

¹¹ PM Näringsdepartementet 2003-10-13.

¹² N 733/2000 samt N 337/2002.

¹³ PM Näringsdepartementet 2003-10-13, sid 1.

Fakta

Lag (2001:1170) om utvidgning av de särskilda avdragen enligt socialavgiftslagen (2000:980)

2 § Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna skall ett utvidgat särskilt avdrag göras, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning för arbete utfört i näringsverksamhet vid ett fast driftställe i stödområdet eller för arbete i annan verksamhet som bedrivs av en ideell förening eller en stiftelse, vid en sådan plats i stödområdet som motsvarar ett fast driftställe.

4 § Bestämmelserna i 2 § skall inte tillämpas på verksamhet som avser: 1. fiskeriverksamhet, vattenbruksverksamhet eller sådan jordbruksverksamhet som avser produkter som anges i bilaga 1 till Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, eller 2. transportverksamhet. Lag (2002:1007).